

Toelichting Landelijke Verkiezingscommissie

Op het congresstuk 'Nieuw Huishoudelijk Reglement'

Aanleiding

De Landelijke Verkiezingscommissie (LVC) heeft het Landelijk Bestuur in haar HR-wijzigingsvoorstellen geadviseerd op basis van de continue evaluaties van lopende en afgelopen verkiezingen, en de discussies in de 'Vereniging 3.0' beweging. Hierbij kijken we stevast naar de principes rondom eerlijke en transparante verkiezingsprocessen binnen de vereniging, de werkbaarheid van de regels en de wensen en eisen om de vereniging slagvaardiger en toekomst bestendiger te maken. Dit alles in nauwe samenspraak gedaan met de collega's van het Landelijk Bureau.

Deze toelichting gaat specifiek in op de nu voorliggende wijzigingen richting de ledenvergadering op het congres 120 in het najaar 2024, waarbij ook een advies van de LVC is opgenomen.

Kern van de wijzigingen

De kern van de HR-wijzigingsvoorstellen moeten gaan leiden tot:

- Standaardisatie van verkiezingsprocessen waardoor er sprake gaat zijn van eenvoudigere uitvoering van de processen voor landelijke, regionale en lokale verkiezingen door de vrijwilliger in de ledenbasis, hierbij wordt tijd bespaard voor andere zaken in het verkiezingsproces;
- Eenduidige en begrijpelijker regels/kader binnen het HR rondom verkiezingsprocessen waardoor uitvoering eenvoudiger wordt;
- Kortere termijnen voor verkiezingsprocessen waardoor er minder aanhoudende (regel)druk komt op leden en er korte doorlooptijden zijn voor leden voor bijv. het besluiten mee te doen om op de lijst te komen;
- Beter toetsing en handhaving democratische beginsels binnen de partij door de LVC;
- Verhogen van kies- en opkomstdrempels waarmee een breed draagvlak voor aspirant-kandidaten binnen de vereniging ook in een digitaal tijdperk gegarandeerd blijft.
- Beter meewegen van het advies van de Lijstadviescommissie (LAC) in de totstandkoming van de landelijke lijsten tijdens de verkiezingsprocessen,

waardoor de onderlinge samenhang en diversiteit in den brede in de lijst gewaarborgd kan worden alsmede het principe van one-person one-vote.

Specifieke zaken uit- en toegelicht

1. Standaardisatie en verkorten termijnen

Door deelnamebesluiten te standaardiseren en het verkorten van termijnen gaan de interne verkiezingsprocessen korter lopen en worden leden ontlast om al (meer dan) een jaar voorafgaand aan een verkiezing met deze processen bezig te zijn. Hierdoor komt de vrijwilligers en de ledenbasis minder onder regeldruk te staan. Daarnaast is het werk voor Landelijk Bureau, LVC en de regionale of lokale verkiezingscommissies beter te stroomlijnen en te controleren. Binnen de standaardisatie is nog steeds ruimte voor lokale context en flexibiliteit.

De LVC adviseert positief over deze wijzigingen.

2. Deelname besluiten

Deelnamebesluiten voor landelijke verkiezingen worden door de LVC in samenspraak met het LB vastgesteld, tenzij de ledenvergadering besluit niet mee te doen. Dit vergemakkelijkt de procedures voor de LVC en het Landelijk Bureau, en voorkomt nodeloze behandeling op de ledenvergadering.

Voor de PS en GR worden de standaard deelnamebesluiten vastgesteld door het LBO en de LVC, waarop de regio's en afdeling een duidelijke handreiking hebben en via instellingsbesluiten in de respectievelijke ledenvergaderingen enkele andere verplichte randvoorwaarden inregelen. Afwijking is nog steeds mogelijk om indien de lokale context hiertoe noopt. Met de waarborgen die nu opgenomen zijn in het HR acht de LVC dit voldoende basis te zijn om de gewenste effecten van de wijzigingen te krijgen zoals uitgezet bij *kern van de wijzigingen*.

Daarmee adviseert de LVC positief over deze wijzigingen.

3. LAC advies meewegen

Het beter meewegen van het advies van de Lijstadviescommissie (LAC) in de totstandkoming van de landelijke lijsten tijdens de verkiezingsprocessen is een gekoesterde wens vanuit vereniging 3.0. Hierdoor kan de onderlinge samenhang en diversiteit vanuit het advies in den brede in de lijst gewaarborgd worden. De LVC heeft hiertoe meerdere scenario's uitgewerkt

en raad nu een 'songfestival' scenario aan. In dit model wordt na de stemming door de leden (gewicht 50%), er 50% stemwaarde toegevoegd vanuit de originele lijstadvies volgorde. Dit heeft een dempende werking op het enorm verschuiven van kandidaten. Dit is nog steeds mogelijk, en na verschillende modelleringen zien we dat leden nog steeds voorkeurskandidaten naar boven of onderen op de lijst kunnen krijgen, maar zijn excessen gedempt.

De LVC denkt hiermee voldoende waarborgen voor eerlijke interne democratie (one-person-one-vote principe) te houden maar ook recht te doen aan bijv. regionale spreiding, diversiteit en kennis en kunde in het lijstadvies tot recht te laten komen.

Daarmee adviseert de LVC positief over deze wijzigingen.

4. *Verhoging benodigd aantal ondersteuningsverklaringen*

Voor landelijk voorzitter, landelijk bestuur en lijsttrekker worden de ondersteuningsverklaringen verhoogd. Dit is respectievelijk 1,5% (voorzitter), 0,75% (overige LB-leden) en 3% (lijsttrekker). Dit is in lijn met de wens van het verhogen van kies- en opkomstdrempels waarmee een breed draagvlak voor aspirant-kandidaten binnen de vereniging ook in een digitaal tijdperk gegarandeerd blijft, wat wenselijk is bij kandidaten voor een gezichtsbepalende functie.

Hiermee kan de LVC instemmen en adviseert positief over deze wijzigingen.

5. *Noodrem procedure*

Dit is een procedure om kandidaten die initieel al zijn geaccepteerd door de LVC toch uit de verkiezingsprocedure te kunnen halen indien er sprake is van ernstige twijfels over integriteit of geschiktheid. In feite heeft het Landelijk Bestuur al de bevoegdheid (gedeeltelijk) lidmaatschapsrechten op te schorten indien een lid de vereniging schaadt of heeft geschaad. Dit deels ontnemen van lidmaatschapsrechten, komt heel dicht tegen het *schrapen* van kandidaten in een verkiezingsprocedure aan te liggen. Immers, kandideren voor functie is een lidmaatschapsrecht. Echter als een kandidaat al in het kandidaatstellingen/stemmingsproces zit, is dit lastig gebleken. Daarom willen we dit als LVC beter vastleggen. Hiermee wordt het een proces ingesteld in samenspraak met/tussen het Landelijk Bestuur en de LVC. Indien er signalen binnenkomen van bijv. een LAC of een lokale afdeling, maakt het Landelijk Bestuur een inhoudelijke afweging of de kandidaat de

vereniging schade kan toebrengen of al heeft gedaan, dan wel informatie bekend is die ertoe zou hebben geleid dat een kandidaat niet als zodanig geaccepteerd had kunnen worden. Hiertoe wordt een gemotiveerd verzoek tot schrappen aan de LVC gestuurd. De LVC toets het proces en de inhoud, waarbij het kijkt of alle belangen zijn gewaarborgd (overige kandidaten, lid in kwestie, eerlijk verkiezingsproces etc.) om vervolgens over te gaan tot schrapping. Gezien er tijd moet zijn voor een beroepstermijn en tijd moet zijn om na schrapping de stemming en kandidatenboek aan te passen, is een deadline nodig. Hiervan hebben we nu een week vóór de opening stemming gehanteerd.

De LVC realiseert dat dit een uitzonderlijke situatie zal betreffen, en verwachten ook dit niet frequent hoeven toepassen. Desondanks is het wel goed om dit geregeld te hebben in het HR. Daarmee adviseert de LVC positief over deze wijzigingen.

6. *Zittingstermijnen*

Enkele zittingstermijnen worden verlengd in het nieuwe HR. Dit zijn wijzigingen die positief kunnen bijdragen aan het behouden van expertise in specifieke rollen op lokaal niveau, welke de verenging kunnen helpen. De LVC adviseert positief over deze wijzigingen.

Tot slot

We beseffen als LVC dat er altijd onvoorziene omstandigheden en specifieke lokale contexten zullen zijn. Het doel is dat we slagvaardiger worden, en dat dit voor ons als LVC toepasbaar, uitvoerbaar en toetsbaar moet zijn passend bij onze rol en mandaat binnen de vereniging. Als blijkt dat bepaalde wijzigingen niet voldoende of geen wenselijke uitwerking hebben, zullen we dit als LVC in gezamenlijkheid met het Landelijk Bureau, Landelijk Bestuur en de leden moeten evalueren en waar nodig aanpassen.